

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

Περιγραφή Χρηματοδοτούμενων Ερευνητικών Έργων
1η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.
για την ενίσχυση Μεταδιδακτόρων Ερευνητών/Τριών

Τίτλος Ερευνητικού Έργου

«Ο καταναλωτισμός σε περίοδο οικονομικής κρίσης: Πρακτικές κατανάλωσης και μορφές διακυβέρνησης»

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Δημήτρης Λάλλας

Εκλαϊκευμένος τίτλος: «Ο καταναλωτισμός σε περίοδο οικονομικής κρίσης: Πρακτικές κατανάλωσης και μορφές διακυβέρνησης»

Επιστημονική Περιοχή: Κοινωνικές Επιστήμες / Πολιτισμική Κοινωνιολογία της κατανάλωσης

Φορέας Υποδοχής: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών

Ποσό Χρηματοδότησης: 120.000 €

Διάρκεια Χρηματοδότησης: 35 μήνες

Φορέας Χρηματοδότησης: ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.

Σύνοψη Ερευνητικού έργου

«Ο καταναλωτισμός σε περίοδο οικονομικής κρίσης: Πρακτικές κατανάλωσης και μορφές διακυβέρνησης»

Η ερευνητική αυτή πρόταση αφορά τη μελέτη της πολιτισμικής σημασίας της κατανάλωσης σε περίοδο οικονομικής ύφεσης και κρίσης χρέους. Το κεντρικό ερευνητικό ερώτημα είναι κατά πόσο και αν ο καταναλωτισμός, ως πολιτισμική τάση, διέρχεται κρίσης ή αναπαράγεται στις παρούσες συνθήκες. Η διερεύνηση της έκπτωσης ή της αναπαραγωγής του καταναλωτισμού μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τη μελέτη και ανάλυση του καταναλωτισμού αφενός ως νοοτροπίας και τρόπου ζωής και αφετέρου ως αντικειμένου/στόχου σύγχρονων μορφών διακυβέρνησης.

Το κεντρικό ερευνητικό ερώτημα εξειδικεύεται σε δύο ερωτήματα-στόχους. Πρώτον, θα πρέπει να μελετηθούν με ποιοτικές μεθόδους οι αντιλήψεις, οι στάσεις, οι νοοτροπίες, οι αξίες και οι αξιολογικές κρίσεις, καθώς και οι κοινωνικές πρακτικές και σχέσεις των υποκειμένων-επισκεπτών ενός κατεξοχήν θεσμού της κατανάλωσης, ενός shopping mall. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να διερευνηθεί κατά πόσο οι λόγοι, οι αξίες, οι σημασίες, οι πρακτικές του καταναλωτισμού έχουν απονομιμοποιηθεί από τα υποκείμενα στον τρόπο με τον οποίο προσλαμβάνουν τον κοινωνικό κόσμο, τον κόσμο των εμπορευμάτων, το χρόνο και το χώρο της καθημερινής ζωής, τον εαυτό τους (ταυτότητες) και τους άλλους, καθώς και στον τρόπο οργάνωσης, διαμόρφωσης και επιτέλεσης των καθημερινών τους πρακτικών. Δεύτερον θα πρέπει να διερευνηθεί αν, σε συνθήκες κρίσης και οικονομίας του χρέους, η νεοφιλελεύθερη διακυβερνησιακή λογική προβληματοποιεί τα άτομα με όρους καταναλωτή. Κατά πόσο η νεοφιλελεύθερη μορφή διακυβέρνησης αναπτύσσει τεχνικές και λόγους που αποσκοπούν στο να διαμορφώσουν τις προδιαθέσεις, τα κίνητρα, τους προσανατολισμούς και το νόημα της ατομικής δράσης έτσι ώστε αυτή να αναπαράγει και να ενισχύει την πολιτισμική τάση του καταναλωτισμού;

Η έρευνα αυτή θα αξιοποιήσει ποιοτικές και ποσοτικές μεθόδους έρευνας, όπως εθνογραφική παρατήρηση, ημιδομημένες ποιοτικές συνεντεύξεις, σημειωτική ανάλυση, (κριτική) ανάλυση λόγου και ανάλυση περιεχομένου. Επίσης, θα επιχειρήσει να αναλύσει το φαινόμενο του καταναλωτισμού τόσο στο μικροεπίπεδο (πρακτικές, αντιλήψεις, εμπειρία, σχέσεις των υποκειμένων) όσο και στο μακροεπίπεδο (πολιτικό σύστημα, οργανώσεις προστασίας του καταναλωτή, θεσμοί εκπροσώπησης οικονομικών συμφερόντων, τραπεζικός θεσμός, θεσμός κατανάλωσης: shopping mall).

Ο Αντίκτυπος στην Κοινωνία

Ο κοινωνικός αντίκτυπος της έρευνας αυτής αφορά τη δυνατότητα που θα προσφέρουν τα συμπεράσματα της έρευνας για μια βαθιά και ενημερωμένη κατανόηση της σχέσης πολιτισμού, κοινωνίας και οικονομίας. Πέρα από την κοινή γνώμη, που μιλά για κρίση της κατανάλωσης, αναφερόμενη ουσιαστικά μόνο στη μείωση της καταναλωτικής δαπάνης, η έρευνα αυτή θα μας επιτρέψει να κατανοήσουμε το βάθος και την έκταση μιας πολιτισμικής τάσης, ενός συνολικού τρόπου ζωής, όπως αυτός του καταναλωτισμού. Επίσης, η διερεύνηση των αντιλήψεων και των στάσεων για τον καταναλωτισμό θα μας δείξει και τον τρόπο πρόσληψης και υποδοχής από το κοινό μιας ευρέως διαδιδόμενης από τα Μ.Μ.Ε αντίληψης ότι ο καταναλωτικός τρόπος ζωής αποτέλεσε τη βασική αιτία της οικονομικής κρίσης. Γενικότερα, η διερεύνηση της κρίσης ή μη του καταναλωτισμού ως τρόπου ζωής σε μια περίοδο οικονομικής ύφεσης και κρίσης χρέους θα προσφέρει χρήσιμα συμπεράσματα για το βαθμό εμπέδωσης και ενρίζωσης συγκεκριμένων πολιτισμικών τάσεων, καθώς και για τις ενδεχόμενες μεταλλάξεις ή την ανθεκτικότητα των σχημάτων πρόσληψης και αξιολόγησης.

Η χρηματοδότηση του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. σημαίνει...

Η χρηματοδότηση της μεταδιδακτορικής αυτής έρευνας είναι για μένα εξαιρετικά σημαντική, καθώς α) μου επιτρέπει να διερευνήσω σε βάθος ένα κρίσιμο, κατά τη γνώμη μου, κοινωνικό φαινόμενο, β) μου δίνει τη δυνατότητα να αποκτήσω ακόμη πιο στέρεη ερευνητική εμπειρία, γ) συμβάλλει στην επιστημονική μου εξέλιξη και, τέλος, δ) μου προσφέρει τη δυνατότητα να αναπτύξω τις ικανότητές μου όσον αφορά τον συντονισμό ενός εκτεταμένου ερευνητικού έργου.

Ο Ειδικημένος Υπεύθυνος

Δημήτρης Πάλλας

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

Στηρίζουμε την Έρευνα Ενισχύουμε την Καινοτομία

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Βασιλίσσης Σοφίας 127, 11521, Αθήνα

210 64 12 410, 420

info@elidek.gr

www.elidek.gr

